

Nieuwe Economie Ontwikkelprogramma

Een praktische route naar een nieuwe inrichting van de economie

De noodzaak is helder

Het besef groeit dat een andere inrichting van de economie nodig is. Het is positief dat steeds meer mensen, bedrijven en organisaties zich inzetten voor een duurzame en rechtvaardige toekomst, **maar zonder verandering van het economisch systeem zelf komt er geen echte koerswijziging**. En die is wel keihard nodig, gezien de vele uitdagingen waar we als samenleving vóór staan.

Deze uitdagingen, ecologisch, sociaal en maatschappelijk, zijn onderling zeer verweven. We zien ze, ondanks inzet en (beleids)maatregelen, alleen maar groter en complexer worden. Echt verrassend is dat niet. Want zolang die inzet gebeurt binnen een systeem dat gebaseerd is op oneindige economische groei, gaat de verandering niet diep genoeg.

Dat geeft in het kort aan waarom een andere inrichting van de economie en geldsysteem – met nieuwe economische maatregelen en afspraken – noodzakelijk is. **De tijd is er rijp voor**. Maar dat betekent niet dat het makkelijk zal zijn, want de weerstand tegen verandering is groot. We kunnen echter kiezen voor een makkelijkere, en daardoor meer kansrijke, start.

Waar beginnen?

Kijkend naar voorbeelden van andere maatschappelijke veranderingen, valt op dat de bereidheid tot grootschalige actie een stuk groter wordt wanneer er eenmaal werkende praktijk bestaat, al is dat eerst op relatief kleine schaal. Wanneer vervolgens de urgentie toeneemt, krijgt het alternatief steeds meer momentum. **Op die manier maakt diepgaande verandering een kans**. Ook voor het anders inrichten van het economisch systeem is het essentieel dat we praktijkvoorbeelden bouwen.

Praktijk bouwen: de nieuwe economie als ‘experimenteereconomie’

Het goede nieuws is: steeds meer mensen, bedrijven en organisaties omarmen al de nieuwe economie. **Met nieuwe economie bedoelen we de beweging van mensen, bedrijven en organisaties die zich inzetten voor een duurzame en rechtvaardige toekomst**. Zij vinden dat in de economie echte waarden centraal zouden moeten staan, niet geld en groei. Samen zijn zij te zien als een **coalition of the willing**.

Door deze *coalition of the willing* doelgericht in te zetten als een ‘experimenteereconomie’ of ‘voorbeeld-economie’, kunnen we belangrijke praktijkervaring opdoen met een nieuw economisch ontwerp. Het Nieuwe Economie Ontwikkelprogramma is landelijk. Het dient voldoende omvang te hebben – streefgetal is 3.000 deelnemende bedrijven - om goed te functioneren als onderlinge economie, om relevante ervaring op te doen én om geloofwaardig te zijn als praktijkvoorbeeld.

Een coalition of the willing met zo’n drieduizend bedrijven is realistisch en tegelijk groot genoeg om geloofwaardig te zijn.

Veerkrachtige gemeenschappen vormen de kern

Dát we als samenleving een transitie zullen doormaken, is onvermijdelijk. Hoewel niemand precies

kan voorspellen wat er gaat gebeuren, weten we wel dat er veel op ons af komt. Waar we invloed op hebben, is h oe we daarmee omgaan.

Wat enorm gaat helpen - ongeacht hoe de toekomst zich precies zal ontfvouwen - is als er veel veerkrachtige gemeenschappen zijn, gericht op samenwerking, zelfvoorzienendheid en regeneratief¹ zijn. Denk daarbij aan gemeenschappen als voedselcommunities, energieco operaties en buurten met veel sociale cohesie. Die gemeenschappen zijn er al. Het stimuleren van het ontstaan en verder ontwikkelen van dit soort gemeenschappen, maakt de samenleving veel toekomstbestendiger.

Doel

Het doel van dit programma is tweeledig:

- Veerkrachtige gemeenschappen helpen ontwikkelen en tot volle bloei laten komen;
- In de praktijk leren hoe systeem veranderende economische interventies uitpakken in de praktijk. Anders gezegd: draaien aan de knoppen van de economie.

Wat voor maatregelen/interventies gaat het om?

Er zijn veel economische interventies mogelijk in de voorbeeldeconomie. Zoals anders omgaan met **belastingen, prijzen, eigendom en kredieten**. De interventies zijn te zien als afzonderlijke projecten of experimenten die na elkaar of overlappend uitgevoerd worden. Natuurlijk is aan elke interventie wetenschappelijk onderzoek gekoppeld, zodat er maximaal geleerd wordt van wat er in de praktijk gebeurt.

E en interventie, die veel kan betekenen voor veerkrachtige regeneratieve gemeenschappen, werken we hier wat verder uit. Door middel van **circulair geld** kan een enorme boost gegeven worden aan het tot bloei laten komen van veerkrachtige gemeenschappen. Circulair geld gaat over het bewust sturen op de geldcirculatie. De deelnemers aan de voorbeeldeconomie maken daartoe een account aan op een platform. Dat account is ook te gebruiken als onderlinge betaalrekening. Zo kunnen de geldstromen van subsidies en andere investeringen in duurzame en sociale projecten, langdurig circulerend gehouden worden binnen de genoemde gemeenschappen. Zo wordt het geheel van de nieuwe economie sterker en meer verbonden.

Samenwerken is de sleutel

Het Nieuwe Economie Ontwikkelprogramma bevindt zich nu in de voorbereidingsfase. Een belangrijk onderdeel daarvan is om de verbinding te leggen met gelijkgestemde netwerken. En met experts die kennis hebben over het anders inrichten van economie en geld. Want een voorwaarde voor een groot nieuwe economie programma als dit, is dat iedereen die wil de kans krijgt zich eraan te verbinden.

Opzet door: Heidi Leenaarts
Datum eerste opzet: 15 mei 2026
Versiedatum: 22 mei 2026
Meer info: Uitgebreid plan van aanpak is beschikbaar

¹ Met regeneratief zijn doelen we op het functioneren op een manier die levensbrengend is, die de kwaliteit van levende systemen laat toenemen.

Kernelementen van het programma

- ♣ **Veerkrachtige gemeenschappen helpen ontwikkelen en onderling verbinden**
- ♣ **Aan de 'knoppen' van de economie zelf draaien**
- ♣ **Het potentieel benutten van de steeds grotere groep mensen en bedrijven die echte koerswijziging willen**
- ♣ **Verbeelding stimuleren én concreet handelingsperspectief bieden**
- ♣ **De kracht van samen ervaren**
- ♣ **Leren in de praktijk**
- ♣ **Laten zien dat een anders werkende economie mogelijk is**